

*Терещенко О.**

ВЗАЄМОДІЯ ГЛОБАЛЬНИХ І НАЦІОНАЛЬНИХ АСПЕКТІВ РОЗВИТКУ

Палітра різноманітних можливостей вибору та взаємодії глобального й національного на сьогодні надзвичайно багатогранна, незважаючи на твердження про те, що глобалізація неминуча. Проте у процесах глобалізації нині проглядаються достатньо тривожні тенденції щодо посилення протекціонізму, що обмежують ліберальні, перш за все торгові стосунки, негативно впливаючи на економічне зростання. У своїх дослідженнях цієї проблеми Дж.Стігліц робить висновок, що якщо глобалізація продовжуватиметься в тому ж дусі, як дотепер, і якщо ми й далі відмовлятимемося вчитися на своїх помилках, то глобалізація не тільки не сприятиме розвитку, але й надалі створюватиме бідність і нестабільність «За відсутності реформ відкат, що почався, набиратиме швидкість, а розчарування в глобалізації – наростати» [2].

Процес невдоволення глобалізацією на сьогодні полягає не тільки в тому, що вона генерує бідність, а й у тому, що на фоні складових, які визначають глобалізованість світових перетворень, особливо в другій половині ХХ ст., вона не змогла принципово розв'язати низку надзвичайно важливих для забезпечення подальшого розвитку завдань, незважаючи на економічне зростання, що відбувалось у світі в цілому. Якщо протиріччя між глобалізацією і демократизацією загострилися лише наприкінці ХХ ст., то інші пов'язані з цим проблеми суспільного життя вже зараз є доволі красномовними. Йдеться перш за все про проблему злочинності. Як стверджує В.Лунев, за всіх істотних розходжень у рівнях злочинності в різних країнах першою й визначальною тенденцією у світі є її абсолютне й відносне зростання (відносно населення, економічного розвитку, культури тощо). Це не означає, зауважує вчений, що злочинність у будь-якій країні завжди тільки зростає. Є країни, де вона в певні періоди їх розвитку скорочується або її рівень стабілізується [3]. Враховуючи таку оцінку і виходячи з того, що Україна потрапляє в групу країн, у яких глобалізація негативно впливає на стан справ зі злочинністю, зазначимо, що нині ми знаходимося у процесі середньостатистичного зростання злочинності, що відбувається у світі на фоні можливих окремих винятків. Для нас ця проблема надзвичайно актуальна, тим більше, що зараз все частіше говорять про глобальну загрозу тероризму, який може прийти в будь-яку країну.

Доступні на сьогодні статистичні дані щодо злочинності свідчать, що за період 1985-2007 рр. кількість зареєстрованих злочинів зросла в 16 разів, і хоча з 1995 р. спостерігається тенденція до зниження її на 36%, але та злочинність, яка породжується впливом саме глобалізаційних процесів (перш за все це наркоманія), не знижується, а навпаки зростає надзвичайними темпами. Тільки за період з 1990 по 2007 р. злочинність, пов'язана з наркотичними, сильнодіючими засобами та прекурсорами, зросла в 8,8 рази. Крім того, такі злочини, як розбої та грабежі, за цей період зросли в 1,8 рази, а серед

* студент I курсу магістратури спеціальності «банківська справа» економічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Науковий керівник: викл. Чистик О.М.

засуджених більше половини (54,8%) становили люди віком до 30 років. Поряд з проблемами наркотиків і злочинності є й інші не менш важливі проблеми, які особливо актуалізувалися в останні десятиліття.

Нині весь світ має й низку інших надзвичайно серйозних проблем, які загрожують, як вказує П.Дж.Бьюкенен, його існуванню [4].

Перша проблема - вимирання населення

Аналогічна тенденція спостерігається й в Україні, що несе за собою навіть загрозу втрати української ідентичності, оскільки, на нашу думку, життєвий простір в Україні паралельно в часі займатиме населення, що динамічно зростає за рахунок мігрантів, які здебільшого мають іншу ментальність.

Друга - масова імміграція людей різного кольору шкіри, вірувань та культур, що стоїть під ковпаком культурної цілісності Заходу.

Для України цей процес має ще більш глибоко негативний характер, оскільки з України масово, зокрема і з метою праце влаштування (трудова міграція), виїздить корінне фізично активне населення, що поглиблює проблему скорочення населення і водночас створює дедалі більше мотивів до масової міграції людей в Україну з інших регіонів планети, що руйнує національну культурну цілісність країни. Міграція з часом набуватиме тенденцію до прискорення, оскільки лібералізація світо-господарських стосунків і прагнення економічного зростання вимагатимуть формування умов для вільної праці шляхом зняття міграційних бар'єрів.

Третя проблема - домінування антизахідної культури, непримиримої супротивниці західної релігії, західних традицій і західної моралі, що розділяє Захід на "окремі колективи".

Україна належить до дещо іншого цивілізаційного об'єднання, де індивідуалізму, органічно притаманному Заходу, протистоїть колективне (общинне) начало. У той же час через Україну, як твердить С.Хантінгтон і не тільки він, проходить лінія великого історичного поділу, яка існує протягом віків, лінія, яка відділяє західні християнські народи від мусульманських і православних. В Україні вона проходить, відокремлюючи уніатський Захід від православ'я. Ототожнення Європи із західним християнством є чітким критерієм при прийнятті нових членів у західні організації. Після розширення Європейського Союзу його кордони накладуться на історичні кордони західної цивілізації в Європі [4]. Хоча ми знаємо, що до ЄС прийняли Грецію, Болгарію, Кіпр із їх православним християнством, що не зовсім відповідає тим історичними кордонам, про які говорить С.Хантінгтон. Однак не можна до кінця заперечувати, що європеїзація України багато в чому зіткнеться з політичними та цивілізаційними проблемами, тому майбутня взаємодія глобального і національного для України виглядатиме ще більш неоднозначно, ніж сьогодні, враховуючи ту загрозу для Заходу, про яку йшлося вище.

Четверта проблема - розпад держав і поступовий перехід влади від національних урядів до уряду світового, чие утвердження неминуче означає вичерпаність держав як суспільного феномену.

Результати сучасних досліджень проблем розвитку державності, проведених у 1990-х рр. в Україні, довели, що для успішного розвитку України в даний історичний період найбільш доцільне її існування як цілісного утворення, у якому ендегенні фактори домінують над екзогенними. Це підтверджують і наші дослідження перспектив розвитку економіки України. І якщо проблема розпаду держав і поступова передача влади світовому уряду означає зникнення держав для західних країн, то для України ця проблема має ще більш загрозливий характер, який застерігає від необачності в політичному виборі. Але

слід відмітити, що останні події в колишній Югославії і визнання Косо̀во, а також у Грузії і її автономіях дали поштовх до автономізації, що у свою чергу може прискорити процес розпаду національних держав, які існують у межах нинішніх кордонів. Така тенденція вестиме не до глобального об'єднання, а до глобальних протистоянь. Вказані процеси розпаду держав безпосередньо можуть торкатися й інтересів України.

Список використаної літератури:

1. Геєць В.М. Суспільство, держава, економіка: феноменологія взаємодії та розвитку – К., 2009. – С. 465-470.
2. Стиглиц Дж. Глобализация: тревожные тенденции. -М.: Мысль,2003.-С.285.
3. Лунев В.В. Преступность XX века. Мировой криминалистический анализ. - М. : Мысль, 1997. -С. 14.
4. Хантингтон С. Столкновение цивилизаций. - М. : АСТ, 2003 -С. 243-246.